

UI - Umelá inteligencia

Zadanie č. 3 - Umelé neurónové siete (verzia 3b)

Autor: Marek Čederle

AIS ID: 121193

Cvičiaci: Mgr. Matej Pecháč PhD.

Cvičenie: Štvrtok 10:00

Úvod

Ako spustiť program (primárne Windows)

Na spustenie programu je potrebné nainštalovať "dependencies" pomocou nasledujúceho príkazu (treba byť v adresári, kde sa nachádza súbor [requirements.txt](#) resp. [z3b_1.py](#) a [z3b_2.py](#)):

```
> pip install -r requirements.txt
```

Program bude ukladať "ploty" (obrázky) do priečinka `./plots/`. Ak neexistuje, tak ho treba vytvoriť.

Je potrebné mať nainštalovaný Python 3. Osobne som používal verziu 3.12.8, ale malo by to fungovať pre verziu 3.9 a vyššie. Je potrebné aby sme mali všetky python súbory v jednom adresári. Otvoríme si príkazový riadok v adresári so súborami a spustíme program [z3b_1.py](#) alebo [z3b_2.py](#) podľa toho, ktorú podúlohu chceme spustiť.

Na spustenie zadáme jeden z nasledujúcich príkazov:

```
> python ./z3b_1.py
```

alebo

```
> python ./z3b_2.py
```

Po spustení program vypíše na konzolu výsledky a obrázky výsledkov uloží do priečinka `./plots/`.

Podúloha č.1

Opis problému

Našou úlohou je vytvoriť neurónovú sieť, ktorá bude predpovedať strednú hodnotu ceny domu pre okresy Kalifornie na základe niekoľkých údajov, ako sú údaje o obyvateľstve, príjme a polohe. Dataset obsahuje 20 640 záznamov s 8 údajmi (stĺpcami) a je dostupný cez knižnicu `sklearn`. Táto úloha rieši regresný problém, kde výstupom je spojená hodnota.

Implementácia

Na implementáciu som použil jazyk Python a nasledovné programy:

- Vývojové prostredie (IDE) – PyCharm, Visual Studio Code
- Python verzia 3.12.8

- Dokumentácia – Markdown

Použité knižnice:

- `numpy` - matematická knižnica, ktorá obsahuje funkcie ktoré vedia pracovať s maticami a vektormi
- `matplotlib` - knižnica na vizualizáciu dát
- `pytorch` - knižnica na prácu s neurónovými sieťami
- `sklearn` - knižnica z ktorej načítame dataset

Opis riešenia

Trieda reprezentujúca neurónovú sieť:

```
# definition of the neural network model
class NN_Model(nn.Module):
    # input_size - first layer for all the features
    def __init__(self, input_size):
        super(NN_Model, self).__init__()
        self.inputLayer = nn.Linear(input_size, 128)
        self.hiddenLayer1 = nn.Linear(128, 128)
        # extra hidden layer used when testing
        # self.hiddenLayer2 = nn.Linear(128, 64)
        # we are predicting only 1 feature so output size is 1
        self.outputLayer = nn.Linear(128, 1)
        self.active_func = nn.ReLU()

    def forward(self, x):
        x = self.active_func(self.inputLayer(x))
        x = self.active_func(self.hiddenLayer1(x))
        # x = self.active_func(self.hiddenLayer2(x))
        x = self.outputLayer(x)
        return x
```

Neurónová sieť sa skladá z troch vrstiev:

- vstupná vrstva, ktorá má 8 neurónov (pre každý stĺpec datasetu)
- skrytá vrstva, ktorá má 128 neurónov
- výstupná vrstva, ktorá má 1 neurón

Neurónová sieť používa aktivačnú funkciu ReLU (Rectified Linear Unit).

Program funguje nasledovne: Po spustení programu sa načíta dataset a rozdelí sa na trénovaciu a testovaciu množinu. Urobí sa normalizácia dát pomocou `MinMaxScaler`, ktorý dáta transformuje do intervalu [0, 1]. Následne sa nastaví veľkosť dávkovania (batching), vytvorí sa model. Ako loss funkciu používam `MSELoss` (Mean Squared Error Loss) a používam 3 optimalizačné algoritmy: `SGD`, `SGD s momentum` a `Adam`. Každý má svoje hyperparametre, ktoré som na základe manuálneho testovania nastavil na hodnoty, ktoré sú nižšie v tabuľke. Neurónová sieť má taktiež nejaké hyperparametre, ktoré sú vidieť v tabuľke nižšie. Následne pomocou každého optimalizačného algoritmu natrénujem model a vyhodnotím jeho úspešnosť pomocou `MSE` (Mean Squared Error). Na záver sa vykreslia grafy, ktoré zobrazujú chybu modelu počas trénovania a testovania.

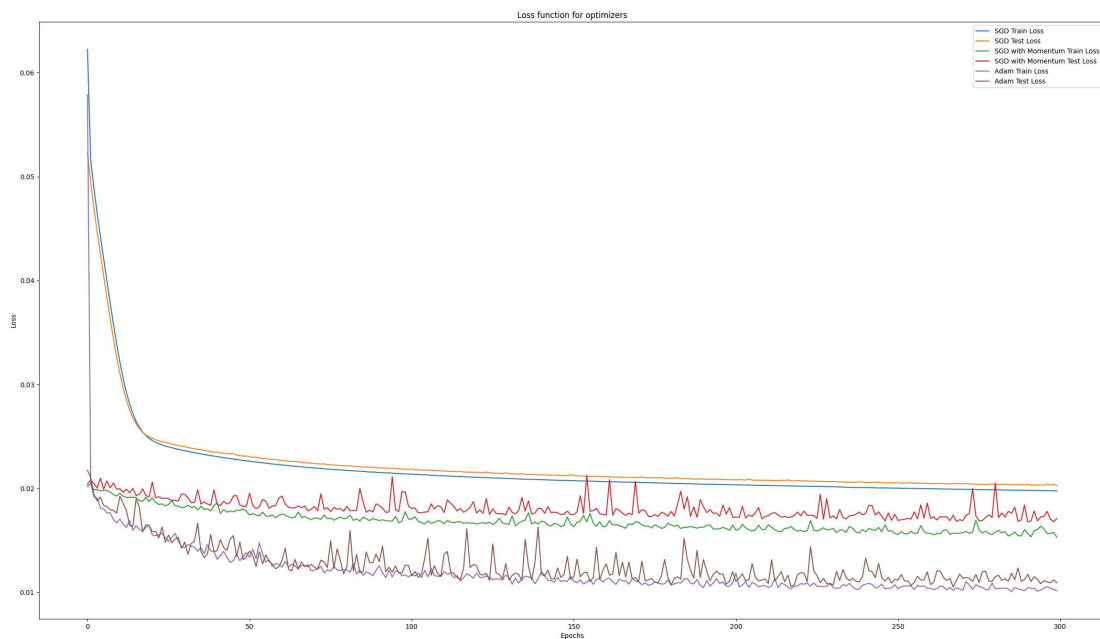
Hyperparameter	Hodnota
batch_size	128
num_epochs	300
learning_rate	0.01
hidden_layer_size	128
momentum	0.95

Skúšal som viacero hodnôt pre hyperparametre (taký manuálny hyperparameter tuning), ale tieto hodnoty mi dávali relatívne konzistentne najlepšie výsledky.

Testovanie a záver

Po spustení programu dostaneme nasledovné výsledky a graf:

Optimizer	Min Train Loss	Min Test Loss
SGD	0.019761232096095416	0.02028746282060941
SGD s Momentom	0.015285812765937443	0.01678914325593999
Adam	0.010067511779479971	0.01051469807597724

Z grafu vidíme, že model sa učí a zlepšuje svoju úspešnosť. Najlepšie výsledky dosahuje optimalizačný algoritmus Adam, ktorý dosahuje najnižšiu chybu na tréningovej aj testovacej množine. Naopak najhoršie výsledky dosahuje optimalizačný algoritmus SGD.

Používal som iba jednu skrytú vrstvu, pretože počas experimentovania som zistil, že pridanie ďalšej skrytej vrstvy mi iba zhoršilo výsledky.

Mám implementovaný aj mechanizmus na skoršie zastavenie tréningovania. Tréningovanie skončí ak hodnota loss funkcie bude menšia ako 0.01 a následne sa po 10 epochách ukončí tréningovanie. Tento mechanizmus ale pri 300 epochách nie

je v podstate nikdy použitý, pretože ak model dosiahne danú hodnotu loss funkcie, tak tréning aj tak skončí.

Podúloha č.2

Opis problému

Našou úlohou je implementovať algoritmus backpropagation. Neurónová sieť (v tomto prípade MLP) sa učí pomocou minimalizácie zadanej chybovej funkcie. Je treba implementovať doprednú aj spätnú časť a funkcie na aktualizáciu parametrov siete.

Implementácia

Na implementáciu som použil rovnaké nástroje ako v prvej podúlohe. Jediný rozdiel je v použitých knižniciach, kde mi stačili iba `numpy` a `matplotlib`.

Opis riešenia

Neurónová sieť obsahuje vstupnú vrstvu, 1 alebo 2 skryté vrstvy a výstupnú vrstvu. Používa 3 aktivačné funkcie: `Sigmoid`, `Tanh` a `ReLU`. Tieto parametre sa nastavujú na základe výberu používateľa.

Program funguje nasledovne: Najskôr používateľ zadá potrebné parametre modelu, z vopred definovaných datasetov sa vyberie jeden a následne sa model natrénuje. Vždy nový model sa natrénuje pre všetky datasety. Po natrénovaní sa vykreslia grafy, ktoré zobrazujú chybu modelov a vypíšu sa výsledné hodnoty loss funkcií do konzole.

Trénovanie modelu prebieha nasledovne: Dáta prejdú doprednou časťou siete, následne sa vypočíta chyba pomocou loss funkcie (v tomto prípade `MSE`). A potom sa vypočíta gradient pomocou backpropagation. Toto sa opakuje na daný počet epochov.

Opis backpropagation algoritmu v skratke: Keď sa vypočíta chyba (loss) tak sa pomocou derivácií a transponovaných matic a násobením daných matic prepočítava váha a bias pre každú vrstvu pričom môže byť použitý aj `moment`.

Testovanie a záver

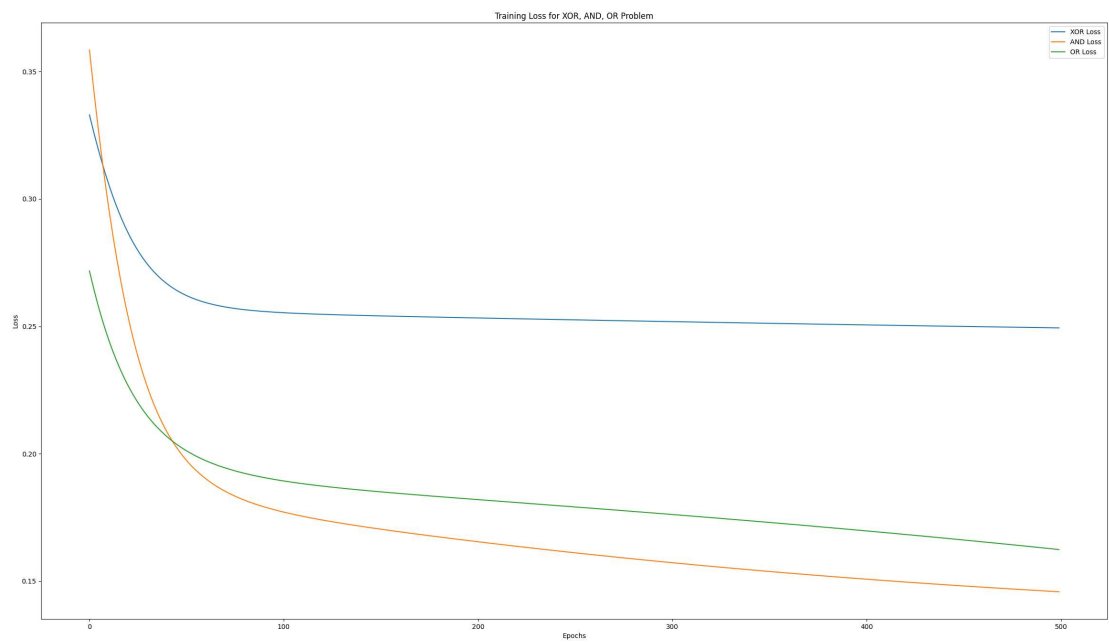
Grafy z viacerých experimentov:

Pre konzistenciu som vždy používal počet epoch 500.

Poznámka: Moment 0.0 znamená, že sa nepoužíva.

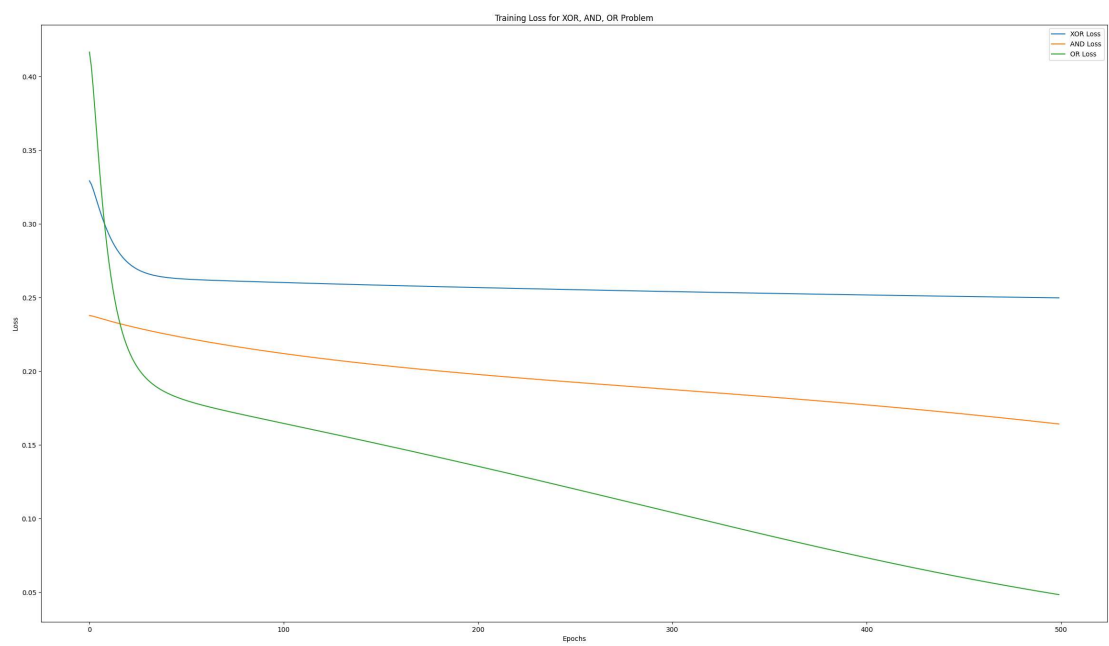
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Sigmoid	0.1	0.0	1

Problém	Final Loss
XOR	0.2493912523687859
AND	0.1458210362951525
OR	0.1623939578860812

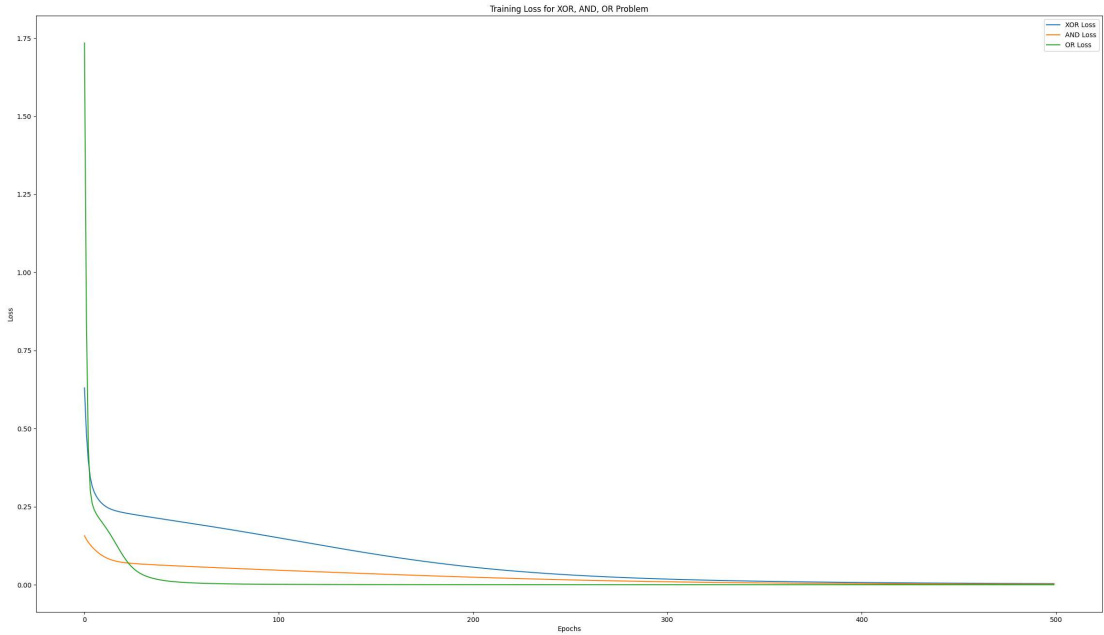
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Sigmoid	0.1	0.5	1

Problém	Final Loss
XOR	0.24980253348366271
AND	0.16418168056911003
OR	0.048362607148484935

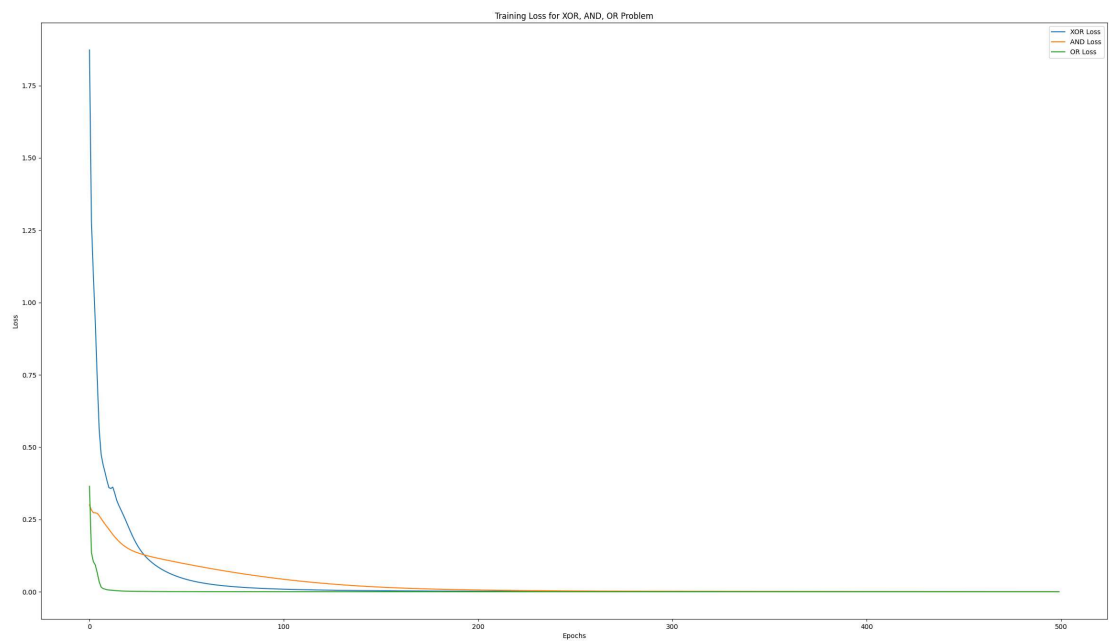
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Tanh	0.1	0.0	1

Problém	Final Loss
XOR	0.003568440985928073
AND	0.0016973666759365277
OR	3.192157965050692e-05

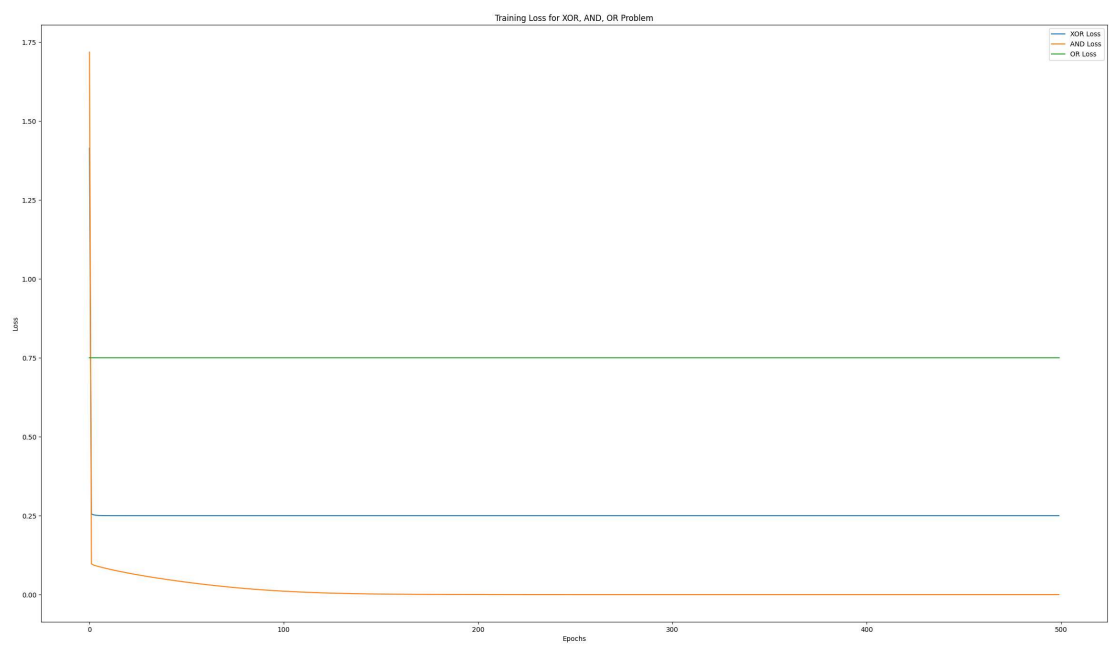
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Tanh	0.1	0.5	1

Problém	Final Loss
XOR	0.00026369882628429596
AND	0.0003099187557216563
OR	4.949392306815931e-06

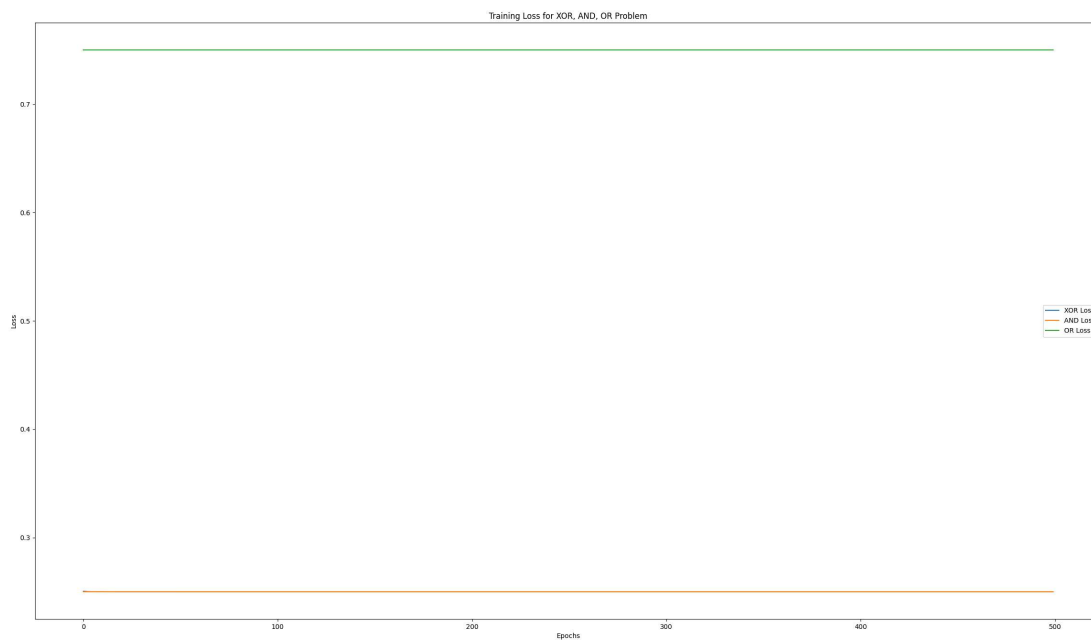
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
ReLU	0.1	0.0	1

Problém	Final Loss
XOR	0.25
AND	1.259189733169842e-10
OR	0.75

Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
ReLU	0.1	0.5	1

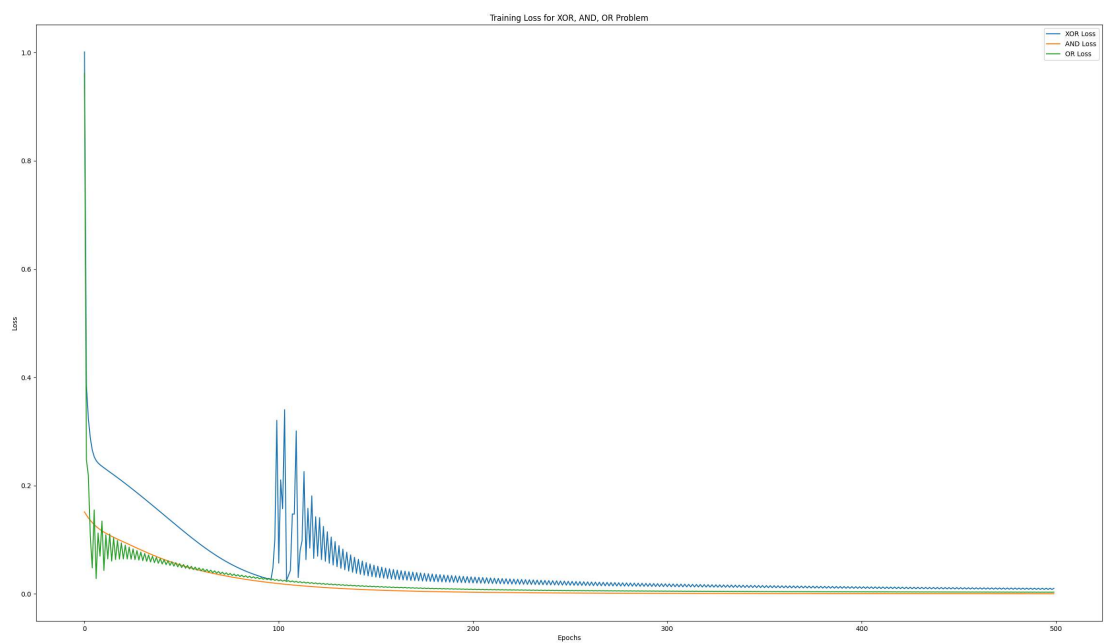
Problém	Final Loss
XOR	0.25
AND	0.25
OR	0.75

Keďže pri 1 vrstve na tom najlepšie bola aktivačná funkcia `Tanh`, tak som na 2 vrste použil túto aktivačnú funkciu ale zasa som použil iné hodnoty pre `momentum` a `learning rate`.

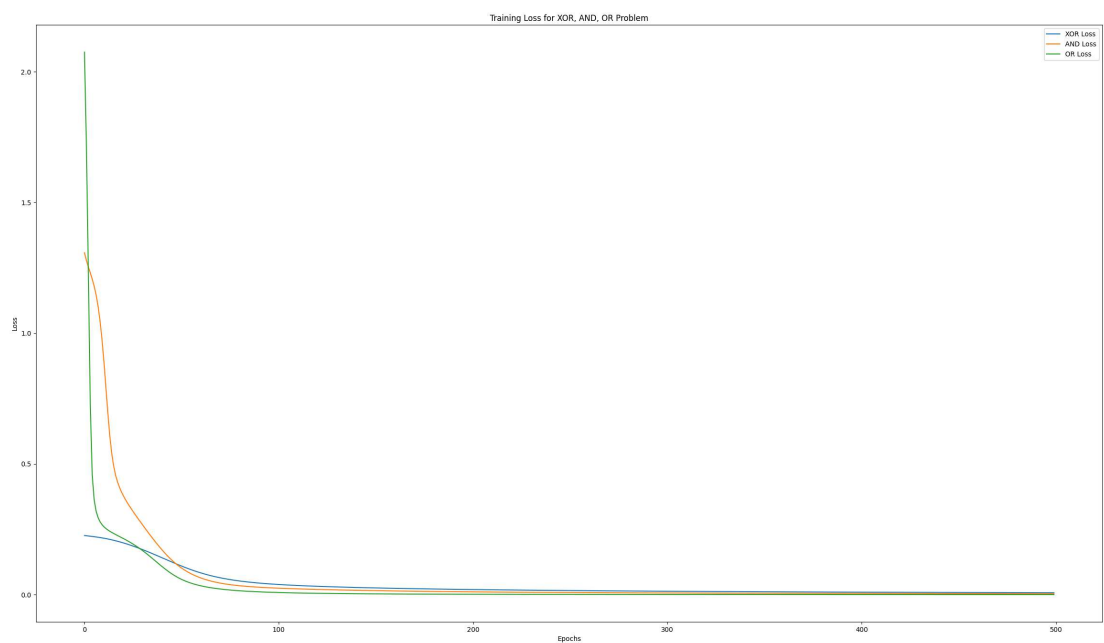
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Tanh	0.1	0.0	2

Problém	Final Loss
XOR	0.00820080124344644
AND	0.00020989853136868213
OR	0.0030716619329251484

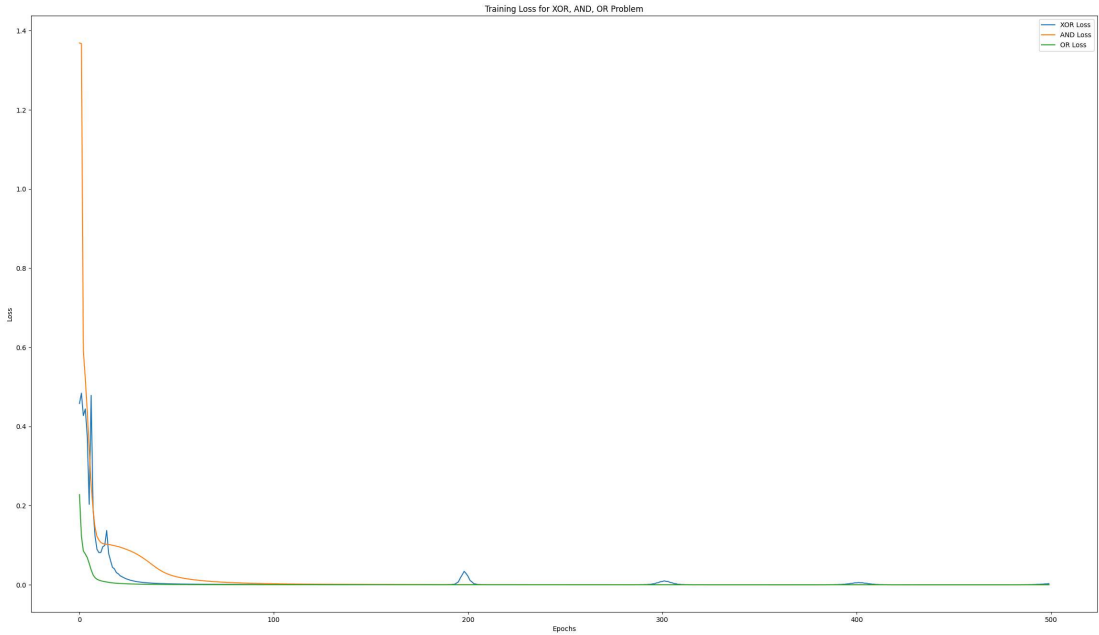
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Tanh	0.01	0.0	2

Problém	Final Loss
XOR	0.007352669105828195
AND	0.0035546991121778258
OR	0.00021684694704532655

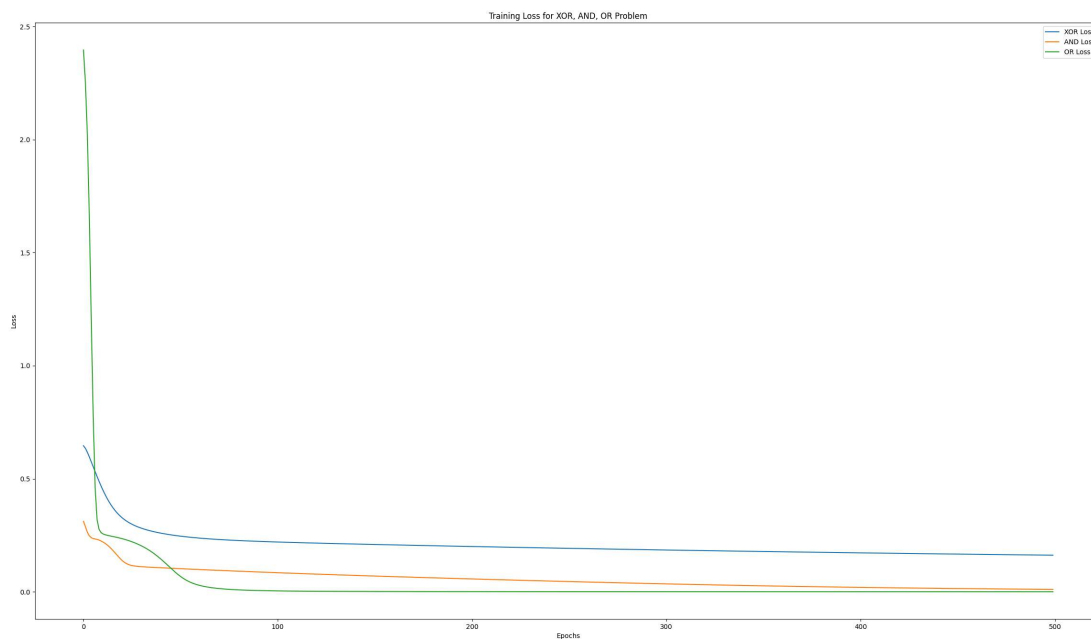
Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Tanh	0.1	0.5	2

Problém	Final Loss
XOR	1.730485231879896e-05
AND	3.173818880869649e-05
OR	5.446947926394045e-06

Aktivačná funkcia	Learning rate	Moment	Počet skrytých vrstiev
Tanh	0.01	0.5	2

Problém	Final Loss
XOR	0.16181373125811305
AND	0.0106067679161355
OR	7.651225714748267e-05

Na záver môžeme povedať, že najlepšie výsledky pre problém XOR dosahujeme pri použití aktivačnej funkcie `Tanh` s parametrami `learning rate` 0.1 a `momentum` 0.5 s 2 skrytými vrstvami.

Zdroje

- [Prednášky z predmetu UI \(Umelá inteligencia\)](#)
- [Stránka predmetu UI](#)
- [California Housing Prices dataset](#)
- [Pytorch dokumentácia](#)
- [NumPy dokumentácia](#)
- [MLP from scratch](#)
- [Momentum explainer](#)